

Zittingsdocument

A10-0206/2025

23.10.2025

VERSLAG

over het aanpakken van grensoverschrijdende repressie ten aanzien van
mensenrechtenverdedigers
(2025/2048(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Chloé Ridel

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	14
BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT	16
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	18
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	19

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het aanpakken van grensoverschrijdende repressie ten aanzien van mensenrechtenverdedigers (2025/2048(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de VN-verklaring over mensenrechtenverdedigers en de resolutie van de VN-Mensenrechtenraad van 4 april 2025 getiteld “Human rights defenders and new and emerging technologies: protecting human rights defenders, including women human rights defenders, in the digital age” (Mensenrechtenverdedigers en nieuwe en opkomende technologieën: bescherming van mensenrechtenverdedigers, met inbegrip van vrouwelijke mensenrechtenverdedigers, in het digitale tijdperk),
- gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name de artikelen 3 en 21,
- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien de richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers van de EU, vastgesteld in juni 2004, en zijn resolutie van 16 maart 2023 over de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers¹,
- gezien de conclusies van de Raad van 27 januari 2025 over de prioriteiten van de EU in de VN-mensenrechtenfora in 2025,
- gezien het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024, verlengd tot 2027,
- gezien Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG² (digitaledienstenverordening),
- gezien Richtlijn (EU) 2024/1760 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 en Verordening (EU) 2023/2859³,
- gezien het jaarverslag 2024 van de Commissie over mensenrechten en democratie in de wereld van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid,

¹ PB C, C/2023/409, 23.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/409/oj>.

² PB L 277 van 27.10.2022, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>.

³ PB L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>.

- gezien zijn verslag over het onderzoek naar vermeende inbreuken op en gevallen van wanbeheer bij het toepassen van het Unierecht met betrekking tot het gebruik van Pegasus en soortgelijke spyware voor surveillance,
 - gezien de verklaring van de G7-leiders van 17 juni 2025 over grensoverschrijdende repressie en de multistakeholderdialoog van de G7 over grensoverschrijdende repressie, die in februari 2025 is gehouden,
 - gezien de studie van zijn directoraat-generaal Extern Beleid van de Unie van juni 2025 getiteld “Transnational repression of human rights defenders: The impacts on civic space and the responsibility of host states” (Grensoverschrijdende repressie ten aanzien van mensenrechtenverdedigers: de gevolgen voor de civiele ruimte en de verantwoordelijkheid van de gastlanden),
 - gezien artikel 55 van het Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A10-0206/2025),
- A. overwegende dat grensoverschrijdende repressie een goed gedocumenteerd fenomeen is dat zich voordoet in een mondiale context van verslechterende mensenrechten, een krimpende civiele ruimte en een toenemende aanwezigheid van steeds repressievere en assertievere autoritaire regimes;
 - B. overwegende dat er geen algemeen aanvaarde definitie van grensoverschrijdende repressie bestaat en officiële gegevens beperkt zijn, waardoor het moeilijk is dit fenomeen te bestrijden; overwegende dat volgens Freedom House meer dan 25 % van de regeringen wereldwijd betrokken waren bij grensoverschrijdende repressie in de periode 2014-2024, met 1 219 directe fysieke incidenten in 103 doellanden; overwegende dat tien regimes verantwoordelijk waren voor bijna 80 % van de gevallen van grensoverschrijdende repressie, te weten China, Turkije, Tadzjikistan, Rusland, Egypte, Cambodja, Turkmenistan, Oezbekistan, Iran en Belarus; overwegende dat landen in andere regio's, zoals Nicaragua en Venezuela in Latijns-Amerika, Saudi-Arabië in de Golf en Eritrea in Afrika, ook als daders van grensoverschrijdende repressie zijn geregistreerd;
 - C. overwegende dat mensenrechtenverdedigers volgens de definitie in de VN-verklaring over mensenrechtenverdedigers personen of groepen zijn die zich op nationaal en internationaal niveau op vreedzame wijze inzetten voor de bevordering, de bescherming en verwezenlijking van de mensenrechten en fundamentele vrijheden;
 - D. overwegende dat mensenrechtenverdedigers cruciale bondgenoten van de EU zijn bij de verdediging en bevordering van de mensenrechten, democratie en de rechtsstaat en tevens bij het aan de kaak stellen van schendingen daarvan; overwegende dat de uitvoering van de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers en de nakoming van de toezeggingen op dit gebied nog steeds niet overal even goed verloopt;
 - E. overwegende dat mensenrechtenverdedigers wereldwijd het risico lopen op grensoverschrijdende repressie, met een toenemend aantal geregistreerde gevallen in de afgelopen jaren; overwegende dat veel gevallen ongeregistreerd blijven uit angst voor vergelding;

- F. overwegende dat grensoverschrijdende repressie vaak de veiligheid, soevereiniteit en rechtsorde van gastlanden ondermijnt en een systemische bedreiging vormt voor de civiele ruimte, democratische instellingen en de rechtsstaat, zowel op internationaal niveau als binnen de betrokken staat, zoals blijkt uit verslagen van de inlichtingendiensten van de lidstaten en gelijkgestemde landen;
- G. overwegende dat, ondanks het toenemende bewustzijn van het bestaan en de omvang van grensoverschrijdende repressie, de reacties van de EU op het gebied van buitenlands en binnenlands beleid op grensoverschrijdende repressie beperkt en versnipperd blijven, wat leidt tot een zorgwekkende lacune in de bescherming van mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen;
- H. overwegende dat nieuwe technologieën, met name spyware zoals Pegasus, een essentieel instrument zijn in het kader van de moderne grensoverschrijdende repressie en dat regeringen ze gebruiken om mensenrechtenverdedigers te bespioneren en in de gaten te houden;
- I. overwegende dat sociale media en andere digitale platforms een gunstig klimaat bieden voor grensoverschrijdende repressie, onder meer in de vorm van hacking, online-pesterijen, intimidatie, smaad en desinformatiecampagnes, die nauw verweven zijn met traditionele methoden van grensoverschrijdende repressie ten aanzien van mensenrechtenverdedigers;
- J. overwegende dat bij digitale grensoverschrijdende repressie in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van het tweërlei gebruik van internettechnologieën, waaronder sociale media en digitale platforms, die als essentiële openbare ruimten dienen voor maatschappelijke organisaties, mensenrechtenverdedigers, journalisten, advocaten, bloggers en andere onafhankelijke stemmen om misstanden aan de kaak te stellen en te pleiten voor fundamentele vrijheden; overwegende dat autoritaire actoren deze platforms proberen te overspoelen, monitoren, manipuleren of het zwijgen op te leggen door middel van intimidatie, desinformatie en surveillance; overwegende dat sommige technologiebedrijven op sommige momenten een passieve of zelfs actieve rol hebben gespeeld bij het faciliteren van digitale repressie, en zo in belangrijke mate hebben bijgedragen aan grensoverschrijdende repressie;
- K. overwegende dat meer transparantie nodig is over de manier waarop technologiebedrijven reageren op verzoeken van overheden om inhoud te verwijderen of toegang te krijgen tot gebruikersinformatie;
- L. overwegende dat vrouwelijke mensenrechtenverdedigers in ballingschap en van diasporagemeenschappen geconfronteerd worden met genderspecifieke vormen van grensoverschrijdende repressie, zoals pesterijen, misbruik en intimidatie op grond van geslacht, wat leidt tot stigmatisering en sociaal isolement; overwegende dat er sprake is van op gender gebaseerde digitale grensoverschrijdende repressie wanneer de staat en aan de staat verbonden actoren digitale technologieën inzetten en gender en vrouwenhaat gebruiken als wapen voor de repressie ten aanzien van vrouwelijke mensenrechtenverdedigers die niet in hun land van herkomst wonen;
- M. overwegende dat volledige eerbiediging van geharmoniseerde rechtskaders inzake mensenrechten en een veilige juridische status op nationaal en EU-niveau de

blootstelling van mensenrechtenverdedigers aan grensoverschrijdende repressie verminderen;

Grensoverschrijdende repressie ten aanzien van mensenrechtenverdedigers: groeiende trends en toenemende bedreigingen

1. stelt voor om grensoverschrijdende repressie te definiëren als aanvallen en bedreigingen door staten, met inbegrip van autoritaire regimes en hun gelieerde groeperingen, gericht op het verdedigen en bevorderen van hun belangen door over de nationale grenzen heen dissidenten, politieke tegenstanders, journalisten, activisten, mensenrechtenverdedigers en leden van diasporagemeenschappen met uiteenlopende fysieke methoden te intimideren, te controleren of het zwijgen op te leggen, bijvoorbeeld door middel van gerichte moorden, ontvoeringen, geweld, pesterijen en gedwongen terugkeer, verdwijningen en deportaties, en het strategisch misbruik van rechtsinstrumenten, met inbegrip van misbruik van consulaire diensten, uitleveringsprocedures of rode kennisgevingen en arrestaties, alsook niet-fysieke methoden, zoals digitale surveillance, intimidatie, chantage en bedreigingen ten aanzien van de familie van mensenrechtenverdedigers;
2. veroordeelt alle vormen van grensoverschrijdende repressie als een ernstige bedreiging voor het internationaal recht inzake de mensenrechten en als een schending van de soevereiniteit van gastlanden door middel van buitenlandse inmenging; wijst in dit verband op de noodzaak om een breed overeengekomen definitie van grensoverschrijdende repressie vast te stellen en de gemeenschappelijke strijd tegen dit fenomeen op te voeren door middel van een stevig wettelijk kader op multilateraal, regionaal en nationaal niveau;
3. uit zijn ernstige bezorgdheid over de escalatie van grensoverschrijdende repressie; wijst erop dat het aantal gevallen van grensoverschrijdende repressie hoogstwaarschijnlijk wordt onderschat, omdat grensoverschrijdende repressie vaak op een bedekte manier gebeurt;
4. benadrukt dat door de staat gesponsorde grensoverschrijdende repressie steeds verraderlijkere vormen aanneemt, zoals fysiek geweld, foltering, deportatie, surveillance, juridische druk, lastercampagnes, digitale bedreigingen, gedwongen verdwijningen en ontvoeringen, gedwongen repatriëring, uitleveringsverzoeken, de bevriezing van tegoeden, bedreigingen tegen familieleden en onwettige executies;
5. veroordeelt het feit dat autoritaire regimes en andere daders en hun handlangers wereldwijd steeds vaker hun toevlucht nemen tot digitale grensoverschrijdende repressie; neemt nota van het gebruik van AI-technologieën, spyware, hacking en doxing om mensenrechtenverdedigers en geïdentificeerde personen lastig te vallen, te surveilleren, in diskrediet te brengen en te intimideren; onderstreept dat digitale grensoverschrijdende repressie ook op inhoud gebaseerde censuur omvat, waaronder het gebruik van verzoeken om verwijdering, juridische bedreigingen, druk op het gebied van inhoudsmoderatie en het blokkeren van in ballingschap beheerde mediakanalen, met als doel informatie die kritisch is over autoritaire regimes te onderdrukken of te verwijderen;

6. veroordeelt tactieken van gendergerelateerde digitale grensoverschrijdende repressie, die onevenredig vaak gericht zijn tegen vrouwelijke mensenrechtenverdedigers die buiten hun land van herkomst wonen; is erg bezorgd over de toename van seksueel misbruik en bedreigingen door middel van digitale technologieën die erop gericht zijn vrouwelijke mensenrechtenverdedigers in diskrediet te brengen en hen ervan te weerhouden hun activiteiten voort te zetten;
7. veroordeelt het feit dat daders juridische en diplomatieke druk uitoefenen, onder meer via politiek gemotiveerde rode kennisgevingen van Interpol en de internationale institutionele structuur voor terrorismebestrijding, om de arrestatie en uitlevering mensenrechtenverdedigers in ballingschap en geïsoleerde personen te eisen; veroordeelt bovendien het misbruik van het etiket “terrorist”, strafrechtelijke vervolging bij verstek en andere maatregelen van administratieve aard, zoals intrekking van het staatsburgerschap, weigering van visumgerelateerde documenten, reis- en inreisverboden en de weigering van identiteitsdocumenten en consulaire of bankdiensten;
8. spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over de rol van sommige gastlanden, waaronder sommige EU-lidstaten, en niet-statelijke actoren, zoals digitale dienstverleners en andere technologische intermediairs, de particuliere spyware-industrie, beveiligingsbedrijven, privédetectives, criminele organisaties en gelieerde groeperingen, met inbegrip van leden van diasporagemeenschappen, bij het faciliteren van grensoverschrijdende repressie, onder meer door middel van samenwerking tussen de grens- en veiligheidstroepen van staten;
9. benadrukt bovendien dat grensoverschrijdende repressie een directe bedreiging vormt voor de soevereiniteit en veiligheid van staten, waaronder de lidstaten van de Unie, aangezien ze ervoor zorgt dat buitenlandse staatsactoren intimidatie, dwang en controle kunnen uitoefenen over hun grenzen heen; herinnert eraan dat de nationale veiligheid weliswaar de exclusieve verantwoordelijkheid van de lidstaten blijft, maar dat de omvang en de grensoverschrijdende aard van deze praktijken een gecoördineerde respons op het niveau van de EU vereisen, met inbegrip van samenwerkingsinitiatieven tussen nationale autoriteiten, EU-instellingen en het maatschappelijk middenveld;
10. maakt zich ernstig zorgen over de inkrimping van de civiele ruimte en het monddood maken van ballingen, wier stem van cruciaal belang is voor het documenteren van de mensenrechtensituatie en mensenrechtenschendingen in autoritaire staten; herinnert eraan dat het verdedigen en ondersteunen van vrije en democratische samenlevingen, met name in de onmiddellijke nabijheid van de EU, in het strategische belang van de EU is;
11. wijst op de blijvende psychologische gevolgen van grensoverschrijdende repressie voor de geestelijke gezondheid en het algemene welzijn van slachtoffers en hun familie, met inbegrip van hun gevoel van veiligheid, psychologische integriteit, sociale relaties en hun vermogen om openbare activiteiten voort te zetten, wat in veel gevallen leidt tot langdurige trauma's, isolement en uitsluiting; spreekt zijn sterke afkeuring uit over de vergeldingsmaatregelen van regeringen tegen de familie van mensenrechtenverdedigers die in het buitenland wonen als een vorm van grensoverschrijdende repressie; wijst op

het bijzonder afschrikkende effect van grensoverschrijdende repressie, ook onder diasporagemeenschappen en het maatschappelijk middenveld in ballingschap;

12. benadrukt dat het belangrijk is te erkennen dat grensoverschrijdende repressie ten aanzien van mensenrechtenverdedigers onevenredig grote gevolgen heeft voor mensen die kwetsbaar zijn vanwege hun ras, etniciteit, religie, geslacht, seksualiteit, handicap of sociaaleconomische status;
13. benadrukt dat journalisten in sommige delen van de wereld kunnen worden blootgesteld aan patronen van grensoverschrijdende repressie, met langdurige gevolgen voor hun carrière en persoonlijke veiligheid;

Grensoverschrijdende repressie mainstreamen in het EU-beleid

14. verzoekt de Commissie, de lidstaten en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) om grensoverschrijdende repressie systematisch aan de orde te stellen in het kader van mensenrechtenclausules in EU-overeenkomsten, in voorkomend geval, en mensenrechtendialogen met niet-EU-landen en in andere fora voor bilaterale en multilaterale samenwerking, zoals de VN-Mensenrechtenraad;
15. dringt er bij de EDEO op aan om mensenrechtenverdedigers en geïsoleerde personen, met inbegrip van dissidenten, die het slachtoffer zijn van grensoverschrijdende repressie in niet-EU-landen bij te staan door middel van speciale programma's die hen in staat stellen hun werk in ballingschap voort te zetten, terwijl zij beschermd blijven tegen represailles en agressie;
16. verzoekt de Commissie en de EDEO grensoverschrijdende repressie als toenemende dreiging tegen mensenrechtenverdedigers en geïsoleerde personen op te nemen in het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie voor de periode na 2027 en in de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers, en er specifieke bepalingen in op te nemen voor de bescherming en veiligheid van mensenrechtenverdedigers;
17. wijst op de dringende noodzaak om, zowel op nationaal als op EU-niveau, de lacunes in de bescherming aan te pakken waarmee mensenrechtenverdedigers geconfronteerd worden wanneer ze het doelwit zijn van grensoverschrijdende repressie; roept op om hen snelle, flexibele, toegankelijke en voortdurende steun te bieden, waaronder noodhulp, tijdelijke hervestiging en hulpmiddelen en opleiding, zodat zij zich beter kunnen beschermen tegen allerlei bedreigingen en onwettige surveillance die kunnen neerkomen op grensoverschrijdende repressie; benadrukt de noodzaak om digitale en cyberbeveiligingstrainingen, juridische bijstand en psychosociale ondersteuning te bieden aan mensenrechtenverdedigers die het slachtoffer zijn van grensoverschrijdende repressie; acht het van het grootste belang dat het beleid en de programma's inzake bescherming een op slachtoffers gerichte, genderbewuste, intersectionele, inclusieve en niet-discriminerende aanpak hebben;
18. dringt er bij de Commissie en de EDEO op aan om EU-brede opvang- en beschermingsprogramma's voor mensenrechtenverdedigers te coördineren, doorverwijzingen te vergemakkelijken en geharmoniseerde beschermingsnormen in alle lidstaten te bevorderen, waarbij bestaande consortia en netwerken van het maatschappelijk middenveld worden betrokken;

19. verzoekt de lidstaten de EU-wetgeving zodanig ten uitvoer te leggen dat mensenrechtenverdedigers die bescherming en asiel zoeken tegen autoritaire regimes worden beschermd, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat mensenrechtenverdedigers in nood effectieve bescherming krijgen, onder meer door in dringende gevallen snel humanitaire visa af te geven aan personen die het doelwit zijn van grensoverschrijdende repressie, en bijzondere voorzichtigheid te betrachten bij het afwijzen van verzoeken om hervestiging van mensenrechtenverdedigers en hun uitzetting naar niet-EU-landen wanneer dit ertoe kan leiden dat zij slachtoffer kunnen worden van grensoverschrijdende repressie;
20. roept de EU en haar lidstaten op om hun internationale verplichtingen na te komen met betrekking tot het recht van vervolgdde mensenrechtenverdedigers om asiel aan te vragen, en benadrukt dat het recht om asiel aan te vragen van fundamenteel belang is voor de bescherming van mensen die het risico lopen te worden vervolgd vanwege hun mensenrechtenactiviteiten, overeenkomstig het Verdrag van Genève; roept de lidstaten op om personen die contact hebben opgenomen met de autoriteiten om geloofwaardige gevallen van grensoverschrijdende repressie aan te geven, te beschermen, onder meer door hen aan te raden andere vormen van subsidiaire bescherming te vragen als ze dat nog niet hebben gedaan; prijst de lidstaten die mensenrechtenverdedigers opvangen, hun veiligheid waarborgen en hen in staat stellen hun activiteiten voort te zetten;
21. roept de lidstaten op om hun nationale beleid en beschikbare marges optimaal te benutten om een coherenter, beter gecoördineerd en voorspelbaarder visumbeleid te formuleren voor mensenrechtenverdedigers en andere personen die te maken hebben met grensoverschrijdende repressie, in overeenstemming met de bepalingen inzake mensenrechtenverdedigers in de EU-visumcodehandleiding;
22. roept tot ondersteuning van mensenrechtenverdedigers in overeenstemming met de richtlijn inzake gezinshereniging⁴;
23. spreekt zijn bezorgdheid uit over de rol van de ambassades van landen die betrokken zijn bij grensoverschrijdende repressie; wijst op het verhoogde risico voor mensenrechtenverdedigers die consulaire diensten nodig hebben wanneer ze verplicht zijn om contact op te nemen met die ambassades; roept de lidstaten op om de druk op ambassades op hun grondgebied van landen die betrokken zijn bij grensoverschrijdende repressie te verhogen en ervoor te zorgen dat deze diplomatieke vertegenwoordigingen niet worden gebruikt om dissidenten in het buitenland het zwijgen op te leggen, in overeenstemming met het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen;

Verbeteren van gecoördineerde monitoring en gegevensverzameling

24. verzoekt de EDEO en de lidstaten om, in samenwerking met de relevante instellingen, zoals Europol, hun inspanningen te coördineren en toegankelijke informatie-, gegevens-, tracerings- en rapportagemechanismen op te zetten om de documentatie van gevallen van grensoverschrijdende repressie op hun grondgebied te verbeteren en waar nodig een snelle reactie en onderzoek te vergemakkelijken; verzoekt de EDEO het

⁴ Richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging (PB L 251 van 3.10.2003, blz. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/86/oj>).

netwerk van contactpunten voor geïdende mensenrechtenverdedigers en personen binnen de EU-delegaties te versterken, die tot taak hebben gevallen aan te kaarten bij de autoriteiten in de betreffende hoofdstad; is van mening dat dergelijke mechanismen toegankelijk moeten zijn voor het maatschappelijk middenveld, zodat naar behoren rekening kan worden gehouden met hun inbreng;

25. verzoekt de Commissie een gecentraliseerd inventarisatiemechanisme in te stellen om incidenten te identificeren, te monitoren en te beoordelen en waarschuwingen uit te wisselen over grensoverschrijdende repressie ten aanzien van mensenrechtenverdedigers die zich in de EU bevinden, wat zal helpen om lacunes in het EU-beleid te identificeren, adequate strategische reacties te formuleren en gecoördineerde actie tussen de lidstaten te ondersteunen;
26. verzoekt de lidstaten grensoverschrijdende repressie in nationale wetgeving te codificeren, met als doel overheidsinstellingen te ondersteunen bij het identificeren en voorkomen van grensoverschrijdende repressie; roept de lidstaten op om binnen de overheid nationale contactpunten op te richten voor potentiële en daadwerkelijke slachtoffers van grensoverschrijdende repressie en om een toolkit ter beschikking te stellen waarin wordt uitgelegd hoe dergelijke gevallen kunnen worden gemeld;
27. verzoekt de lidstaten, Europol en het Agentschap van de EU voor opleiding op het gebied van rechtshandhaving (Cepol) om opleidingen te organiseren over bewustwording op het gebied van grensoverschrijdende repressie, tegenstrategieën en specifieke risicobeoordelingsprotocollen voor relevante overheidsinstanties, externe dienstverleners en hun personeel, met name cyberbeveiligings-, rechtshandavings- en immigratieambtenaren en personeel dat belast is met de behandeling van visumaanvragen en de beoordeling van uitleveringsverzoeken en andere vormen van juridische samenwerking met niet-EU-landen, met de nadruk op digitale surveillance, risico's op vergeldingsmaatregelen en misbruik van juridische mechanismen;

Aanpakken van risico's van digitale technologieën die voor grensoverschrijdende repressie gebruikt worden

28. verzoekt de EU en haar lidstaten digitale vormen van grensoverschrijdende repressie te erkennen, te voorkomen en aan te pakken, met inbegrip van desinformatiecampagnes die gericht zijn op mensenrechtenverdedigers, en ervoor te zorgen dat mensenrechtenverdedigers worden beschermd tegen online pesterijen, intimidatie en censuur, ongeacht de herkomst van de dienstverlener, de locatie van de digitale infrastructuur of de gebruikte instrumenten; roept de EU-lidstaten op om buitenlandse inlichtingenactiviteiten gericht op dissidenten in ballingschap strafbaar te stellen als een vorm van digitale grensoverschrijdende repressie;
29. verzoekt de lidstaten streng toezicht te houden op spyware- en surveillancemarkten en -activiteiten, onder meer door verplichte zorgvuldigheidseisen op het gebied van mensenrechten en de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik⁵ toe te

⁵ Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik (PB L 206 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj>).

passen op alle in de EU gevestigde technologie-exporteurs, en door de exportvergunningen voor spyware naar landen waar sprake is van gedocumenteerde grensoverschrijdende repressie en mensenrechtenschendingen in te trekken wanneer het risico bestaat dat deze instrumenten zullen worden gebruikt om mensenrechtenactivisten of dissidenten het zwijgen op te leggen of te straffen; herinnert aan de richtsnoeren van de Commissie van 2024 inzake de uitvoer van producten voor cybersurveillance, die tot doel hebben het bewustzijn van de risico's in verband met misbruik van cybersurveillance technologieën te vergroten en exporteurs te voorzien van praktische instrumenten om de mensenrechtensituatie te evalueren;

30. verzoekt de Commissie de digitaledienstenverordening te handhaven en ervoor te zorgen dat sociale mediaplatforms aan de mensenrechtenverplichtingen voldoen en grensoverschrijdende repressie aanpakken; benadrukt dat technologiebedrijven de potentiële mensenrechtenrisico's van hun producten moeten identificeren en aanpakken, in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving inzake passende zorgvuldigheid en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten; dringt aan op de handhaving van verplichte zorgvuldigheidseisen op het gebied van de mensenrechten voor bedrijven die hosting-, communicatie-, surveillance- en contentdistributiediensten aanbieden, waaronder eisen om misbruik van hun platforms of infrastructuur voor het viseren van mensenrechtenverdedigers te identificeren, te beperken en te voorkomen;
31. roept de lidstaten op om gemakkelijk toegankelijke en veilige meldingsmechanismen in te stellen, die ontworpen zijn om de privacy van gebruikers te eerbiedigen en te beschermen, zodat mensenrechtenverdedigers die in ballingschap of in diasporagemeenschappen leven hun zorgen over digitale grensoverschrijdende repressie kunnen aankaarten bij de relevante overheidsinstanties; benadrukt de noodzaak om de specifieke uitdaging van gendergerelateerde digitale grensoverschrijdende repressie en de bijzondere gevolgen van dit soort repressie voor vrouwelijke mensenrechtenverdedigers te erkennen;
32. roept de EU en haar lidstaten op ervoor te zorgen dat particuliere actoren, met name in de technologiesector, verantwoordelijk worden gehouden voor hun rol in gevallen waarin zij digitale grensoverschrijdende repressie mogelijk maken; dringt verder aan op de publicatie van transparantieverslagen en de instelling van doeltreffende klachtenmechanismen die toegankelijk zijn voor mensenrechtenverdedigers en andere personen die risico lopen;

Verantwoordingsplicht waarborgen en sancties toepassen

33. roept de EU op om staten en regimes die zich schuldig maken aan grensoverschrijdende repressie verantwoordelijk te houden voor mensenrechtenschendingen op grond van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing en het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, en te overwegen gerichte sancties op te leggen aan die staten en aan daders van grensoverschrijdende repressie ten aanzien van mensenrechtenverdedigers; dringt er bij de EU op aan om slachtoffers van grensoverschrijdende repressie te steunen om verhaal te halen door middel van strategische rechtszaken voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens;

34. veroordeelt het feit dat grensoverschrijdende repressie ook plaatsvindt op het grondgebied van EU-lidstaten en in sommige gevallen met medewerking van lidstaten aan grensoverschrijdende repressie; merkt op dat grensoverschrijdende repressie ook mogelijk wordt gemaakt door samenwerking tussen overheden;
35. benadrukt dat de EU en haar lidstaten de zorgvuldigheidsplicht op het gebied van de mensenrechten moeten naleven in hun contacten met regeringen waarvan bekend is dat zij zich schuldig maken aan grensoverschrijdende repressie ten aanzien van mensenrechtenverdedigers of dit mogelijk maken;
36. roept de EU op om de financiering voor ProtectDefenders.eu te verhogen, het mandaat ervan uit te breiden tot mensenrechtenverdedigers die binnen de EU het risico lopen op grensoverschrijdende repressie, en de financiering voor maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor de bescherming van mensenrechtenverdedigers en personen die risico lopen, te verhogen;
37. verzoekt de Commissie proactief samen te werken met Interpol en de VN, onder meer door een gemeenschappelijk veiligheidskader voor grensoverschrijdende repressie te ontwikkelen om een einde te maken aan het misbruik en het politiek gemotiveerde gebruik van rode en blauwe kennisgevingen, verzoeken tot medewerking en uitleveringsverzoeken; dringt erop aan dat het mandaat van Europol ook grensoverschrijdende repressie en de beoordeling van daarmee verband houdende incidenten en Interpol-kennisgevingen tegen mensenrechtenverdedigers en andere personen omvat; roept de lidstaten ertoe op uiterste voorzichtigheid aan de dag te leggen wanneer zij verzoeken om aanhouding en uitlevering behandelen van regimes die in het verleden misbruik hebben gemaakt van rode kennisgevingen;
38. roept de EU en haar lidstaten op alle beschikbare middelen in te zetten om mensenrechtenverdedigers en geïdentificeerde personen te beschermen en de nationale soevereiniteit en democratische waarden te versterken, met inbegrip van sancties in het kader van de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten, visumverboden en de uitzetting van diplomaten van wie bekend is dat zij betrokken zijn geweest bij grensoverschrijdende repressie; dringt er bij de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de lidstaten op aan om grensoverschrijdende repressie op te nemen als een strafbare categorie in de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten en om personen die zich schuldig hebben gemaakt aan grensoverschrijdende repressie op de lijst te plaatsen; waarschuwt dat het niet voorkomen van en niet reageren op grensoverschrijdende repressie de geloofwaardigheid van de EU als toevluchtsoord voor mensen die vervolging ontvluchten en de mensenrechten verdedigen, dreigt te ondermijnen;
39. verzoekt de EU, haar lidstaten, de Commissie en de EDEO om al hun instrumenten voor het aanpakken van grensoverschrijdende repressie te mobiliseren en te coördineren, en om diplomatieke betrekkingen te intensiveren, onder meer via EU-delegaties, om tactieken van grensoverschrijdende repressie door niet-EU-landen te voorkomen en te ontmoedigen, en om deze incidenten via openbare verklaringen onder de aandacht te brengen en zo het bewustzijn van het publiek te vergroten; dringt aan op meer

coördinatie met gelijkgestemde partnerlanden, in de context van de G7 en andere relevante internationale fora;

◦

◦ ◦

40. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

Het Parlement heeft aangedrongen op dit INI-verslag, onder meer vanwege het groeiende bewustzijn en toenemende documentatie over grensoverschrijdende repressie. Het verslag bevat een uitgebreide analyse en aanbevelingen aan de EU-instellingen en de lidstaten om de bescherming te vergemakkelijken, uit te breiden en te versterken van mensenrechtenverdedigers die te maken hebben met grensoverschrijdende repressie door derde landen, waarvan de autoriteiten en gelieerde groeperingen niet schromen om mensenrechtenverdedigers in hun gastland het zwijgen op te leggen, lastig te vallen of te intimideren. De acties bestaan onder meer uit fysiek geweld, surveillance, juridische druk, digitale bedreigingen, ontvoeringen, uitleverings- en uitzettingsverzoeken, bedreigingen tegen familieleden en onwettige moorden.

Grensoverschrijdende repressie door autoritaire regimes heeft binnenlandse gevolgen door afwijkende meningen te ontmoedigen en mensenrechtenverdedigers en hun familie geen veiligheid te bieden, en ook externe gevolgen, door gastlanden en hun capaciteit om te reageren en mensenrechtenverdedigers te beschermen op de proef te stellen, waardoor de kwetsbaarheid van hun rechtsstelsels aan het licht komt. Grensoverschrijdende repressie maakt inbreuk op fundamentele mensenrechten, ondermijnt de rechtsstaat en de democratie, en vormt door de buitenlandse inmenging een bedreiging voor de nationale soevereiniteit en veiligheid. Als gevolg hiervan wordt de civiele ruimte wereldwijd steeds kleiner, terwijl mensenrechtenverdedigers die misstanden en autoritaire praktijken aan de kaak stellen, het zwijgen wordt opgelegd en wordt verhinderd hun gemeenschappen te informeren.

Noch het internationale, noch het Europese rechtskader voorziet echter in een gemeenschappelijk conceptueel kader of een gemeenschappelijke definitie, laat staan in een gecoördineerde, intergouvernementele respons op EU-niveau van preventieve en beschermende maatregelen.

Statelijke actoren maken misbruik van mazen in de wet en het gebrek aan officiële gegevens. Met steeds sluwere tactieken doen ze een beroep op niet-statelijke actoren of gelieerde groeperingen, zoals particuliere spyware- en surveillancebedrijven, georganiseerde misdaadnetwerken of verwante groepen in de diaspora, om buiten hun grenzen en jurisdictie repressie uit te oefenen.

Digitale platforms, communicatietechnologieën, sociale mediaplatforms en andere in opkomst zijnde instrumenten zoals artificiële intelligentie hebben de risico's vergroot, waaronder gendergerelateerde digitale repressie, cyberintimidatie, desinformatie en pesten, waardoor het nog moeilijker wordt om verantwoording af te laten leggen.

Volgens Freedom House, dat de grootste beschikbare database over dit onderwerp heeft samengesteld, was in 2024 meer dan 25 % van de regeringen wereldwijd sinds 2014 betrokken bij grensoverschrijdende repressie, met 1 219 directe fysieke incidenten in 103 doellanden. Dit wijst op een patroon van “mondiaal autoritarisme”. Interessant is dat tien regimes verantwoordelijk zijn voor bijna 80 % van de gevallen van grensoverschrijdende repressie: China, Turkije, Tadzjikistan, Rusland, Egypte, Cambodja, Turkmenistan, Oezbekistan, Iran en Belarus.

De gastlanden moeten hun verplichtingen uit hoofde van het internationaal recht inzake de mensenrechten nakomen, grensoverschrijdende repressie in hun nationale wetgeving strafbaar stellen, voorlichting geven, alle relevante agentschappen en personeelsleden opleiden en slachtoffers die hun recht willen halen, steunen.

De EU heeft haar steun aan mensenrechtenverdedigers opgeschroefd, maar er zijn strengere verantwoordingsmechanismen, betere coördinatie tussen instanties en meer maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven nodig. Het mandaat van Europol moet worden uitgebreid, zodat het agentschap bevoegd wordt om politiek gemotiveerde rode kennisgevingen van Interpol en het verband daarvan met grensoverschrijdende repressie te beoordelen en aan een grondig onderzoek te onderwerpen. Andere verbeteringen zijn onder meer het actualiseren van de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers door grensoverschrijdende repressie daarin op te nemen, de uitbreiding van het mandaat van ProtectDefenders.eu, het opzetten van mechanismen voor gegevensverzameling en monitoring, en het stroomlijnen van het visumbeleid en de verblijfsregelingen.

Digitale grensoverschrijdende repressie moet worden aangepakt door middel van strenge regelgeving met betrekking tot facilitators van grensoverschrijdende repressie, zoals de spyware-industrie en sociale media, met name door de uitvoer van spyware naar autoritaire regimes die aantoonbaar grensoverschrijdende repressie uitoefenen, te voorkomen en door de digitaledienstenverordening van de EU doeltreffend te handhaven.

Op het internationale toneel moet de EU grensoverschrijdende repressie tot een integraal onderdeel van haar buitenlands beleid maken, met name door de kwestie van grensoverschrijdende repressie aan de orde te stellen in haar mensenrechtendialogen met derde landen en andere internationale fora, door de eerbiediging van de mensenrechten als voorwaarde te verbinden aan bilaterale overeenkomsten en financiële bijstand, en waar nodig gerichte sancties op te leggen.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur in het verslag input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het ontwerpverslag tot op het moment van goedkeuring ervan in de commissie door haar is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR)
Freedom House
Amnesty International
Human Rights Watch
Front Line Defenders
Protection International
International Partnership for Human Rights (IPHR)
International Federation for Human Rights (FIDH)
Araminta
International Campaign for Tibet
European Uyghur Institute
CNCD-11.11.11
The Cairo Institute for Human Rights Studies (CIHRS)
Egyptian Front for Human Rights
Egyptian Forum
Committee to Protect Journalists
EuroMed Rights
Saferworld
Baha'i International Community
Zawiya Talta online newspaper
Reporters sans frontières (RSF)
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades
-

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	16.10.2025
Uitslag eindstemming	+: 47 -: 8 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Mika Aaltola, Robert Biedroń, Ľuboš Blaha, Marc Botenga, Grzegorz Braun, Sebastião Bugalho, Tobias Cremer, Danilo Della Valle, Elio Di Rupo, Michael Gahler, Christophe Gomart, Bernard Guetta, Rima Hassan, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Sergey Lagodinsky, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Hannah Neumann, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Nacho Sánchez Amor, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Villy Søvndal, Sebastiaan Stöteler, Stanislav Stoyanov, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Marta Temido, Nicola Zingaretti
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Pernando Barrena Arza, Jaroslav Bžoch, Tomasz Froelich, Sandra Gómez López, Andrzej Halicki, Mircea-Gheorghe Hava, Liudas Mažylis, Alessandra Moretti, Matjaž Nemec, Chloé Ridet, Ilaria Salis, Ivaylo Valchev, Petar Volgin, Milan Zver
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Pascal Arimont, Henrik Dahl, Niels Geuking, Hanna Gronkiewicz-Waltz, Michalis Hadjipantela, Marc Jongen, Ilia Lazarov, Jan-Christoph Oetjen, Nikos Papandreou, Dainius Žalimas

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

47	+
ECR	Rihards Kols, Ivaylo Valchev
PPE	Mika Aaltola, Pascal Arimont, Sebastião Bugalho, Henrik Dahl, Michael Gahler, Niels Geuking, Christophe Gomart, Hanna Gronkiewicz-Waltz, Michalis Hadjipantela, Andrzej Halicki, Mircea-Gheorghe Hava, Łukasz Kohut, Ilia Lazarov, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Liudas Mažylis, Vangelis Meimarakis, Milan Zver
Renew	Bernard Guetta, Jan-Christoph Oetjen, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Dainius Žalimas
S&D	Robert Biedroń, Tobias Cremer, Elio Di Rupo, Sandra Gómez López, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemec, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Chloé Ridel, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Marta Temido, Nicola Zingaretti
The Left	Pernando Barrena Arza, Marc Botenga, Danilo Della Valle, Rima Hassan, Ilaria Salis
Verts/ALE	Sergey Lagodinsky, Hannah Neumann, Mounir Satouri, Villy Søvndal

8	-
ESN	Tomasz Froelich, Marc Jongen, Stanislav Stoyanov, Petar Volgin
NI	Ľuboš Blaha, Grzegorz Braun, Kostas Papadakis
PfE	Sebastiaan Stöteler

1	0
PfE	Jaroslav Bžoch

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)